

Par patēriņa cenām 2022.gada jūnijā

Patēriņa cenas turpina ļoti strauji pieaugt arī jūnijā

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2022.gada jūnijā, salīdzinot ar maiju, patēriņa cenu līmenis pieauga par 2,4%. Precēm tas pieauga par 2,7%, bet pakalpojumiem – par 1,5 procentiem.

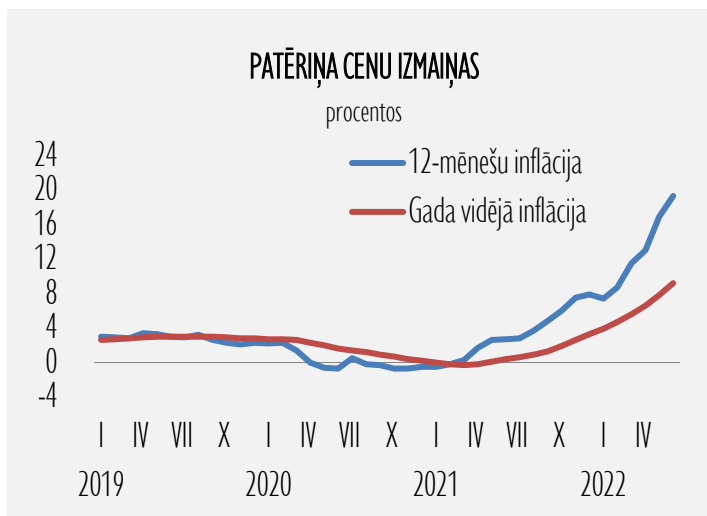
Jūnija mēnesim ir raksturīgs cenu pieaugums, ko tradicionāli nosaka patēriņa cenu kāpums pārtikai. Šogad cenu pieaugums jūnijā bija būtiski straujāks nekā raksturīgs šim mēnesim, ko turpināja ietekmēt straujš cenu kāpums pārtikai un energoresursiem.

Lielākā palielinošā ietekme jūnijā bija cenu kāpumam pārtikai, ko ietekmēja jau līdz šim strauji augošās pasaules cenas un Krievijas iebrukums Ukrainā. Latvijā pārtikas produktu cenas pieauga par 3% un kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,8 procentpunktiem. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam piena produktiem, maizei un graudaugiem, gaļai un kafijai, kā arī cenu kritumam svaigiem dārzeņiem. Jāatzīmē, ka pārtikas produktu cenas pasaulē jūnijā trešo mēnesi pēc kārtas samazinājās, taču joprojām saglabājās augstā līmenī Ukrainā notiekošā kara dēļ. Jūnijā mēneša laikā pasaules pārtikas cenas samazinājās par 2,3%. Cenu kritumu jūnijā noteica straujāks augu eļļu, graudaugu un cukura cenu kritums, savukārt piena un gaļas cenas pieauga. Cenu kritumu augu eļļām galvenokārt turpināja veicināt mērenāks pasaules importa pieprasījums augsto cenu dēļ, kā arī sezonāli pieaugošie ražošanas apjomi lielākajās ražotājvalstīs un izredzes palielināt eksportu no Indonēzijas, kas ir pasaulē vadošā palmu eļļas eksportētāja. Tikmēr kviešu cenas pasaulē pēc gandrīz rekorda sasniegšanas maijā jūnijā samazinājās par 5,7%, ko ietekmēja sezonālā pieejamība, uzlaboti ražas apstākļi dažās lielākajās ražotājvalstīs un lēnāks pasaules importa pieprasījums. Savukārt pēc krituma maijā cenas jūnijā pieauga visiem piena produktiem, ko veicināja importa pieprasījuma pieaugums pēc tūlītējām piegādēm saistībā ar tirgus bažām par piegādes pieejamību vēlāk gadā, jo vasaras sākuma karstuma vilnis vēl vairāk ietekmēja jau tā zemo piena izlaidi Eiropā.

Cenas jūnijā turpināja kāpt ar mājokli saistītiem energoresursiem. Elektroenerģijai cena pieauga par 11,4%, cietajam kurināmajam – par 9% un siltumenerģijai – par 1,6%, kas kopā kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,6 procentpunktiem.

Straujāk nekā aprīlī un maijā jūnijā pieauga cenas degvielai – par 7,2% un kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,5 procentpunktiem. Augsto cenu degvielai turpina ietekmēt pasaules naftas cenu kāpums. Pēc krituma aprīlī, maijā un jūnijā pasaules naftas cenas palielinājās. Jūnijā mēneša laikā pasaules naftas cenas vidēji pieauga par 5,6%. Mēneša pirmajā pusē Brent naftas cena pieauga līdz 124 USD par barelu, ko galvenokārt ietekmēja ziņas par ES vienošanos noteikt daļēju embargo Krievijas naftas produktiem un cerības uz naftas pieprasījuma palielināšanos Ķīnā, tai atgūstoties no lokdauniem. Mēneša otrā pusē naftas cena samazinājās, mēneša beigās nokrītot līdz 109 USD par barelu, un turpināja strauji samazināties arī jūlija sākumā, ko sekmēja bažas par naftas pieprasījuma kritumu saistībā ar iespējamu ekonomikas recesiju pēc centrālo banku lēmumiem pacelt procentlikmes, lai cīnītos pret inflācijas pieaugumu, kā arī OPEC+ lēmums arī augustā, tāpat kā jūlijā, turpināt naftas ieguves palielināšanu.

Pakalpojumiem cenas jūnijā pieauga par 1,5%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,4 procentpunktiem. Lielākā palielinošā ietekme bija vērojama cenu kāpumam ēdināšanas pakalpojumiem, ūdensapgādei un kanalizācijas pakalpojumiem, kompleksiem atpūtas pakalpojumiem un pasažieru pārvadājumiem.

08.07.2022.

Lielākā samazinošā ietekme jūnijā saistībā ar atmaidēm un izpārdošanām bija cenu kritumam apģērbam un apaviem par 1,6%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,1 procentpunktu.

Citās preču un pakalpojumu grupās cenu svārstības aizvadītajā mēnesī kopējo cenu līmeni būtiski neietekmēja.

2022.gada jūnijā, salīdzinot ar iepriekšējā gada jūniju, patēriņa cenas pieauga par 19,3%. Gada vidējā inflācija bija 9,2 procenti.

Sagaidāms, ka tuvākajos mēnešos cenu izmaiņas turpinās pārsniegt sezonālo svārstību līmeni. Galvenā ietekme uz cenu pārmaiņām joprojām būs saistīta ar pasaules cenu kāpumu energoresursiem un pārtikai, ko lielā mērā ietekmēs ģeopolitiskā spriedze reģionā saistībā ar Krievijas agresiju Ukrainā. Sagaidāma arī to pakārtotā ietekme uz rūpniecības preču un pakalpojumu cenām. Paredzams, ka 2022. gadā kopumā vidējā gada inflācija varētu sasniegt 15 procentus.